

TYTSJERKSTERADIEL

Bloeit!

gemeente | tytsjerksteradiel

w o m
g r h n j
t h b s e
s g s
e

TYTSJERKSTERADIEL

Bloeit!

Dit coalitieakkoord is tot stand gekomen in een roerige tijd. Er is een oorlog in Europa gaande. Prijzen van alledaagse benodigdheden stijgen. In veel sectoren is er veel werk voor te weinig personeel. Ingrijpende aanpassingen worden gevraagd in het belang van natuur en klimaat. Een tijd die het nodige zal vragen van onze inwoners en onze bedrijven, maar ook van de medewerkers en de (beoogde) bestuurders van onze gemeente.

Boven dit akkoord staat heel bewust de titel *Tytsjerksteradiel bloeit*. Dit geeft in de eerste plaats een feit aan. We weten dat onze gemeente mooi is en dat de gemeenschapszin er groot is. *Tytsjerksteradiel bloeit* dus al, ook al zijn we ons daar niet altijd van bewust. Tytsjerksteradiel bloeit geeft in de tweede plaats ons doel aan. We willen dat mensen van nu en in de toekomst het goed hebben in onze gemeente, ook al blijft niet alles zoals het was. Ten slotte spoort *Tytsjerksteradiel bloeit* aan om aan het werk te gaan, talenten in te zetten en bewust te investeren in dat wat waardevol is.

Voor FNP, CDA en PvdA/GL is in de formatiegesprekken al snel duidelijk geworden dat *mens centraal* en *behoud van het landschap* de belangrijkste waarden voor de komende bestuursperiode moeten zijn. Dit hebben we tot uiting willen brengen in de ambities en speerpunten voor het nieuwe college.

De nieuwe raad is intussen druk bezig geweest met een raadsbreed programma. Op het moment van het schrijven van dit akkoord was dat programma nog niet klaar en vastgesteld. Als nieuwe coalitie willen we voorstellen om na de zomer de ambities van de raad en die van de coalitie naast elkaar te leggen en na te gaan: wat kan onze organisatie in gang zetten, wat is ervoor nodig, kunnen we dat betalen en hoe past dit in de tijd? Dit krijgt vorm in een college-uitvoeringsprogramma. De raad geeft daarna het finale oordeel over dat uitvoeringsprogramma en de keuzes die zijn gemaakt.

Juli 2022

Freddy de Haan
Fractievoorzitter FNP

Age Kramer
Fractievoorzitter CDA

Peter van de Hoef
Fractievoorzitter PvdA/GL

Voor u ligt het coalitieakkoord 2022-2026 van de gemeente Tytsjerksteradiel. Het proces om te komen tot een nieuwe coalitie is anders verlopen dan andere periodes en dat is niet zonder reden. In het informatieproces heeft de raad zich duidelijk uitgesproken voor een raadsbreed programma - voor zover mogelijk - en voor andere bestuurlijke verhoudingen. Dat heeft in de volgorde van het proces ervoor gezorgd dat er eerst tijd is gestoken in een raadsbreed programma en dat de beoogde coalitie wat later is begonnen, zodat de contouren van dat programma konden worden meegenomen in de bespiegelingen van de coalitie.

Andere bestuurlijke verhoudingen

Raadsbreed wordt gevoeld dat er behoefte is aan een andere manier van samenwerken tussen college, raad en organisatie. Verschillende stappen daarin zijn al gezet. Steeds meer wordt duidelijk dat bijvoorbeeld het *Iepen Poadium* zich bewijst als voorportaal van technische vragen en achtergrond bij de te nemen besluiten.

Tegelijkertijd gaat het niet alleen om interne verhoudingen, maar natuurlijk ook om onze inwoners. Ook daar wordt een grote behoefte gevoeld om anders met elkaar om te gaan. Dat is gemakkelijk opgeschreven, maar vergt een omslag in gedrag van een organisatie en van inwoners. De *Doarpetoer*, die is gehouden in opmaat naar de Sociale Basis, is een manier van werken die naar meer smaakt, al zien we ook dat meepraten en -denken een groot beslag legt op de tijd van inwoners en vaak dezelfde vrijwilligers. Dan het is zoeken naar het goede evenwicht.

In ieder geval neemt de coalitie de ambitie van de raad graag over om met elkaar in gesprek te blijven over hoe we als gemeentebestuur het steeds beter kunnen doen. Het college wil zich inspannen om voor besluiten een zo breed mogelijk draagvlak te zoeken binnen de gehele raad.

Ambitie Bloeizone

De ambitie van deze coalitie is dat Tytsjerksteradiel als eerste gemeente in Fryslân als integraal werkende *Bloeizone* kan worden aangemerkt. Een bloeizone is een gebied waarin inwoners samen zorgen voor een omgeving waar mensen langer in goede gezondheid kunnen blijven wonen. Voor ons staan de mensen en behoud van een gezonde en mooie leefomgeving centraal.

Energiek Eastermar is bezig om een Bloeizone te worden, wij opteren ervoor dat in onze hele gemeente deze ambitie de drager is. Voor deze coalitie is dat een concrete vertaling van de wereldwijde duurzame doelen Sustainable Development Goals (SDG 's) of Global Goals.

BESTUUR EN ONDERSTEUNING

Centraal staat dat wij als coalitie dienstbaar aan onze inwoners – jong en oud – willen zijn. Dat betekent in onze optiek dat de mens centraal staat bij ons handelen, onze dienstverlening en in onze communicatie.

INWONERS EN PARTICIPATIE

Wij willen toegankelijk zijn en inwoners op tijd betrekken bij wat hen raakt of waar zij graag over mee willen denken/praten. Het betekent niet: 'u vraagt, wij draaien'. Het betekent wel: eerlijk met elkaar in gesprek om vanuit verschillende standpunten tot besluiten te komen.

Speerpunten

- We willen van burgerparticipatie naar overheidsparticipatie. Ook de gemeente participeert. Hierover komt een voorstel naar de raad.
- Daarnaast willen we de denkkracht van jong en oud in de samenleving benutten en zoeken daarvoor naar nieuwe vormen.
- De communicatie moet helder, begrijpelijk en toegankelijk zijn. Ook voor mensen die minder digitaal zijn of lezen moeilijk vinden. Steunpunten worden meegenomen in de sociale basis.
- Er komt een dorpenbudget voor het stimuleren van de leefbaarheid in alle dorpen.

BESTUUR

Als coalitie kiezen we ervoor om een actieve rol te spelen op de podia, die er voor onze inwoners toe doen. We laten het niet over ons heen komen, als bestuurders zijn we actief en praten we mee waar het beleid wordt afgestemd of bepaald (Rijk, provincie, regio). Tytsjerksteradiel laat zich zien en horen. Dat betekent dat de strategische ambtelijke steun in de organisatie op orde moet zijn.

Speerpunten

- We zijn open, transparant en verbindend.
- Wij willen stimuleren dat er vanuit Tytsjerksteradiel meer projecten worden ontwikkeld en ingediend bij de Versnellingsagenda / Regiodeal.
- Wij hebben een actieve houding in de samenwerking Noordoost (ANNOIII) en willen dat onze inwoners, ondernemers, onderwijsinstellingen daar ook de vruchten van plukken.
- Wij nemen deel aan de Vereniging van Friese Gemeenten (VFG), de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en andere verbanden om het geluid van Tytsjerksteradiel te laten horen.

ORGANISATIE

De evaluatie van de samenwerking en de werkmaatschappij als instrument heeft plaatsgevonden. De vijf aanbevelingen snijden hout en moeten tot concrete verbeteringen leiden. Dat geeft aanleiding om een verbeterplan op te stellen dat de medewerkers centraal stelt. Wij willen dat de mensen met plezier aan het werk zijn en dat hun talenten daar worden gebruikt waar ze het beste tot hun recht komen. De mens centraal gaat ook op voor onze medewerkers. Een strategische personeelsplanning en een arbeidsmarktstrategie zijn essentieel.

Speerpunten

- Wij kiezen de komende vier jaar voor het doorontwikkelen van de ambtelijke samenwerking met Achtkarspelen.
- Wij willen een aantrekkelijke werkgever zijn, waar talent zich kan ontwikkelen en medewerkers ruimte krijgen en ervaren. De randvoorwaarden daarvoor moeten op orde zijn.
- Wij willen slimmer gebruik maken van gegevens, die beschikbaar zijn. Wij sluiten aan bij Data Fryslân.
- Wij willen zo weinig mogelijk interne bureaucratie.

VEILIGHEID

Wij stellen de mens centraal en daarmee bedoelen we ook dat we ons veilig voelen en ook veilig zijn. Alleen dan kan de samenleving bloeien. We zien in toenemende mate dat agressief en crimineel gedrag de mienskip en ook de eigen organisatie raakt en ondermijnt. We willen dit ongewenste gedrag voor zijn en zetten daarom in op bewustwording en weerbaarheid. Wij vinden het belangrijk om overlast te voorkomen en willen daarom ook inzetten op meer preventie.

Speerpunten

- Wij investeren in extra BOA-capaciteit.
- In samenwerking met de jeugd, jongerenwerkers, scholen en de BOA's zetten wij in op een goede voorlichting als het gaat om het gebruik van alcohol en drugs.
- We bevorderen de bewustwording van alle medewerkers in de gemeentelijke organisatie om de toenemende ondermijning in de samenleving te signaleren en te onderkennen.
- Wij nemen verantwoordelijkheid voor het goed functioneren van de digitale systemen van de gemeentelijke organisatie en helpen bewoners en ondernemers om weerbaar te worden tegen cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit.
- Wij willen initiatiefnemers van evenementen ondersteunen bij het aanvragen van hun vergunning.

VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

Wij staan voor een gezonde omgeving waar bereikbaarheid en mobiliteit hand in hand gaan. Ook hier staat wat ons betreft de mens centraal. En dat betekent dat het gemakkelijk moet zijn om van het ene vervoermiddel over te stappen op het andere.

Speerpunten

- Verdere uitwerking en uitvoering van de mobiliteitsvisie ANNO.
- Aanleg van fietssnelwegen (Leeuwarden - Burgum - Drachten en Burgum - Dokkum).
- Bevorderen van gezonde mobiliteit (van snelverkeer naar langzaam verkeer).
- Laadpunten voor elektrisch verkeer (fiets, auto, boot en vrachtwagen) bevorderen.
- Kansen verzilveren van de verschuiving van vrachtvervoer over de weg naar vrachtvervoer over het water.
- Veiligheid van schoolfietsroutes goed op peil brengen en houden.
- Behoud van busvervoer in regio en aandringen op combinatievervoer (fiets meenemen).
- Jobbinder is en blijft onze regionaal doelgroepenvervoerder / opstapper.
- Bij het opwaarderen van de vaarroute Lemmer – Delfzijl, moet er een goede verbinding tussen Eastermar – Jistrum blijven.
- Wij blijven actief met verkeersveiligheidseducatie.

ECONOMIE

Vernieuwen en inspelen op de veranderende tijd, is onderdeel van een goed werkend ondernemersklimaat en ecosysteem. Zeker in de landbouwsector spelen grote vraagstukken. Elkaar als partners verstaan en begrijpen wat nodig is, is essentieel om onze economie te laten bloeien.

ECONOMIE

Kenmerkend voor de regio zijn de *nifelders* die kunnen maken wat de ogen zien. Sommige parels kunnen uitgroeien tot nieuwe werkgelegenheid. Het bieden van ruimte aan deze starters met binding in de dorpen en de gemeente, kan bijdragen aan het behoud van werkgelegenheid in de gemeente. Het startersklimaat en kruisbestuivingen tussen sectoren, verdient meer aandacht. We omarmen daarom *brûsplakken*, zoals de Molkfabriek.

Er is een beleidsplan economische zaken vastgesteld dat loopt tot 2027. Met bovenstaande in gedachten, gaan we de komende tijd hiermee aan de slag!

Speerpunten

- We versterken het ondernemersklimaat en verbeteren de dienstverlening aan bedrijven met aandacht voor niches en innovatieve ontwikkeling.
- We brengen regelingen voor innovatie extra onder de aandacht bij ondernemers.
- We versterken de relatie arbeidsmarkt, onderwijs en economie. Meer mensen een baan!
- Voldoende bedrijventerreinen in onze gemeente met als uitgangspunt concentratie i.p.v. versnippering.
- Versterken van de winkelgebieden Burgum, Hurdegaryp en Gytsjerk, o.a. door meer snellaadpunten voor elektrische auto's en gratis parkeren.
- Wij onderschrijven *KoopLokaal!*

LANDBOUW

Deze sector is van belang voor de leefbaarheid in onze gemeente en genereert banen. Daarmee is de landbouw sector een belangrijke economische pijler. De landbouw is onderhevig aan ingrijpende ontwikkelingen. Bij de uitvoering van het beleid door Rijk en provincie zullen wij nadrukkelijk het gemeentelijke belang voor het voetlicht brengen.

Speerpunten

- We stimuleren natuurinclusieve en grondgebonden landbouw.
- We bevorderen de participatie van boeren in natuur- en landschapsbeheer (o.a. Noardlike Fryske Wâlden).

RECREATIE EN TOERISME

Toerisme is onderdeel van de economische bedrijvigheid van de gemeente. Tytsjerksteradiel is aantrekkelijk voor de verblijfsrecreant en de toerist. De ambities op het terrein van recreatie en toerisme zijn kortgeleden bekrachtigd door de raad in een beleids- en uitvoeringsprogramma. Dit programma omarmen we.

Speerpunten

- Een betere benutting van de recreatieve vaarwegen.
- We stimuleren cultuurtoerisme en goede fiets- en wandelinfrastructuur.
- Wij zetten in op het op orde brengen van de 'missing links' in onze netwerken van fiets- en wandelpaden.
- De zone bij de Rijksweg van Tytsjerk – Leeuwarden leent zich als 'leisurezone'. Dat willen we in samenwerking met Leeuwarden ontwikkelen.

ONDERWIJS

Iedereen is van belang en moet mee kunnen doen! Dat is de essentie waar wij als coalitie voor staan. Het onderwijs speelt een cruciale rol in het bereiken van kansengelijkheid. De wisselwerking tussen gebiedsteams, onderwijs en organisaties in de sociale basis, kan helpen in de signalering. Tijdig de juiste ondersteuning bieden, voorkomt dat met name kinderen buiten de boot dreigen te vallen.

Er is behoefte aan vakmensen. Wij zien de samenwerking tussen het bedrijfsleven en het onderwijs hierin als noodzakelijk. Aan welke opleiding is er in de toekomst behoefte? En hoe behouden we voldoende vakmanschap?

Speerpunten

- Kwalitatief goede, duurzame en toekomstbestendige scholen, waarbij we bij nieuw- of verbouw kijken naar de mogelijkheden voor clustering tussen onderwijs, sport, cultuur, kinderopvang en ontmoeting.
- We zetten sterk in op kansengelijkheid.
- Vroegtijdig signaleren en oplossen van (taal)achterstanden door in te zetten op voor- en vroegschoolse educatie.
- We vinden het Frysk belangrijk. Wij stimuleren tweetalige voorschoolse opvang en voor- en vroegschoolse educatie met aansluitend een doorgaande leerlijn in het basisonderwijs.

SPORT EN CULTUUR

We willen iedereen de kans geven te bloeien in onze gemeente. Naast onderwijs, zijn ook sport, de kwaliteit van de leefomgeving (en thuissituatie), cultuur en gezondheid hierin belangrijk. Wij hebben de ambitie om deze thema's integraal aan te vliegen.

SPORT

We geven uitvoering aan de in september 2018 vastgestelde sport- en bewegisvisie "Samen werken aan sportieve en vitale inwoners 2018-2023". We willen bij onze inzet op sport aansluiten bij het gezondheidsbeleid, waarbij iedereen mee kan doen. Sport en gezondheid liggen in elkaars verlengde.

Speerpunten

- Sport en bewegen is bereikbaar voor iedereen.
- In het kader van gezondheid, is het belangrijk dat onze hele omgeving uitnodigt tot bewegen en ontspanning.
- We willen bereikbare en toegankelijke sportaccommodaties, waarbij we bij nieuw- en verbouw streven naar clustering van de verschillende functies.
- Wij willen gezonde kantines stimuleren en speeltuinen zijn in onze ogen altijd rookvrij.
- We gaan het gesprek aan met sportverenigingen om zo snel mogelijk rookvrij te worden.

CULTUUR & ERFGOED

In november 2021 is er een nieuwe cultuurnota vastgesteld. Deze cultuurnota geeft het belang aan van cultuur voor onze inwoners. Door cultuur leren we, verdiepen we onze kennis en durven we anders te zien. Wij hebben het volste vertrouwen in de mensen die zich inzetten voor cultuur. Zij nemen ons mee; weg van de vertrouwde paden en met een breed blikveld. Met een open blik kijken we naar de wereld om ons heen. Geen last van de boomwallen van onze dierbare coulisselandschap. Het maakt deel uit van ons culturele DNA, maar wij weten dat de wereld groter is: *Ut de kûlizen*. Daar waar het mogelijk is en wij kansen zien, zullen wij ondersteunen. Ook financieel zal Tytsjerksteradiel blijven bijdragen aan een positief cultureel leven in de gemeente.

Speerpunten

- Nieuwe initiatieven ondersteunen door het aanstellen van een aanjager voor cultuur.
- De instelling van een evenementenfonds voor culturele initiatieven.
- De culturele ambities in ANNOIII verband steunen.
- Vijversburg verdient als kunst en cultuurpark onze steun.
- De Trynwâlden met hun staten is het buiten van Leeuwarden; laten we dat ook als zodanig promoten.
- Monumentale panden behouden en goed vastleggen in de omgevingsplannen door een monumentenverordening op basis van een inventarisatie *Karakteristyk Tytsjerksteradiel*.
- Aandacht voor spanning tussen behoud en duurzaamheid.

FRYSK

De taal fan ús hert kriget yn de kommende perioade in nij belied dat rjocht docht oan de ôfspraken yn it ramt fan de bestjoersôfspraken Fryske Taal en Kultuer.

Spearpunten

- Trochgeande learline stimulearje fia berneopfang en ûnderwiis.
- Frysk sichtber yn iepenbiere romte.
- Frysk is Fun! We wolle op kreative wize it gebrûk fan it Frysk yn hûs en dêrbûten fergrutsje.
- Yn úteringen fan de gemeente de meartaligens sjen litte.
- De gemeenteside yn Actief ek yn it Frysk ynfolje.
- In Frysktalich wolkomstpakket by it ynskriuwen fan in bern of ynwenner.

OPENBAAR GROEN & BIODIVERSITEIT

De biodiversiteit neemt af. Die diversiteit willen we terugbrengen. Het is levensbehoud voor ons als mensen. We richten ons hierbij primair op het terugbrengen en ondersteunen van soorten die bij de streek passen. De invasieve exoten (japanse duizendknoop of de watercrassula) bestrijden we al. Er is extra geld uitgetrokken voor biodiversiteit door de raad en een actieplan is in de maak. Dat actieplan wordt aan de raad voorgelegd. Daarbij vindt een afweging plaats tussen de beleving van mensen en de doelstellingen, zoals we die voor ogen hebben. Uitleggen met welk doel we wat wel of niet doen is heel belangrijk.

Spearpunten

- We stellen een Actieplan biodiversiteit op.
- Duidelijke communicatie over Steenbreek en werkwijze.
- Kapbeleid: er wordt gewerkt aan een inventarisatie welke bomen waardevol zijn en die we graag willen behouden. Met deze inventarisatie gaan we opnieuw naar de raad om het kapbeleid voor te leggen.
- We willen het coulisselandschap behouden.

SOCIAAL DOMEIN

We zetten in op bestaanszekerheid, kansengelijkheid en meedoen. We zoeken de verbinding met andere programma's zoals wonen, energietransitie, onderwijs, sport en gezondheid. Bij het vergroten van de bestaanszekerheid spelen werk en het participeren in de samenleving een belangrijke rol. We hebben een samenleving voor ogen waarin iedereen mee mag doen en de kans krijgt zijn/haar talenten te ontplooiën, waarbij er sprake is van minder regels, meer vertrouwen en ruimte is voor maatwerk. Ieder op zijn/haar eigen niveau, want iedereen telt mee!

ZORG EN PARTICIPATIE

Speerpunten

- In onze ogen is er nu genoeg bezuinigd op het sociaal domein. We willen dat de kwaliteit van de dienstverlening voorop staat en dat iedereen met een hulpvraag moet kunnen worden geholpen en moet worden gehoord.
- De gemeente blijft strijden voor een kostendekkende financiering vanuit Den Haag.
- Zorg moet bereikbaar zijn voor iedereen, met veel aandacht voor preventie en vroeg signalering. Voorkomen is beter dan genezen!
- We geven uitvoering aan het in 2021 vastgestelde participatiebeleid "Iedereen doet mee". We geven een vervolg aan het project "Omtinken foar elkenien".
- Wij willen uitvoering geven aan de startnotitie Sociale Inclusie die is vastgesteld. Dit mondt volgens planning uit in een Agenda die eind dit jaar aan de raad kan worden voorgelegd.
- Om meer mensen die recht hebben op minimaregelingen te bereiken, zetten we in op goede communicatie hierover richting onze inwoners, de inzet van ervaringsdeskundigen kan hierin drempelverlagend werken.
- Bij communicatie over onderwerpen die het sociaal domein betreffen kijken we goed naar de taal en het makkelijk kunnen vinden van de informatie.
- Wij willen onderzoeken of het inzetten van een *omtinker* in elk dorp drempelverlagend werkt om onze inwoners bij te staan met hun vragen richting de gemeente. Dit zou kunnen via een sociaal lokaal in het dorps huis of een ontmoetingsplek.

VLUCHTELINGEN

Speerpunten

- Wij willen een gemeente blijven waar we een (tijdelijke) plek bieden aan mensen in nood.
- We moeten onze achterstand voor wat betreft huisvesting statushouders inhalen.

JEUGD

Speerpunten

- Het ketenbeleid willen we omvormen naar jeugdbeleid. We willen met de jeugd meedenken over geschikte locaties waar ze in hun vrije tijd terecht kan (om te chillen).
- Naast het versterken van de BOA-capaciteit onderzoeken we of het jongerenwerk robuust genoeg is.
- Wij willen inzetten op projecten als het Stationnetje, waar blijkt dat maatwerk door ervaringsdeskundigen uit eigen kring werkt.

VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

De zorgen over het klimaat zijn groot en wij zetten de versnelling om de klimaatdoelen voor 2040 te halen door. Ook op het gebied van duurzaamheid is het onze ambitie een voortrekkersrol in te nemen. In onze mienskip zijn veel voorbeelden van trendsetters en voortrekkers op het gebied van energie. Deze lokale initiatieven willen we steunen. We geloven dat gezamenlijk optrekken - letterlijk en figuurlijk - energie geeft en als een katalysator werkt: Tytsjerksteradiel bloeit! De in 2021 vastgestelde Duurzaamheidsagenda is het uitgangspunt.

Ten aanzien van volksgezondheid geven we uitvoering aan het in 2022 vastgestelde gezondheidsbeleid.

ENERGIE

De energierekening stijgt, de energiearmoede neemt toe en het verduurzamen van woningen is duur. Het Rijk zet grote subsidiestromen in om de verduurzaming te versnellen. Niet iedereen weet de weg naar de subsidiebronnen te vinden. Toch is het nodig om de versnelling ook echt handen en voeten te geven. Besparing is de eerste winst naar een lagere energierekening.

Speerpunten

- We bieden meer ondersteuning en aandacht aan lokale energie coöperaties. We maken gebruik van kennis, expertise en gebundeld enthousiasme van onze mienskip. Dit is een grote kracht om deze doelen samen te kunnen realiseren!
- We zetten actief in op het informeren en ondersteunen van burgers in de behoefte van verduurzaming. Energie-coaching is daarbij een goed middel en wordt zo nodig uitgebreid.
- We leggen de focus op informeren en faciliteren en coördineren van initiatieven vanuit de mienskip. De door het Rijk beschikbare middelen moeten zo optimaal mogelijk worden ingezet.
- Innovatieve technieken en smart grids kunnen daarbij voor optimalisatie van de energiebehoefte zorgen.
- We geven zelf het goede voorbeeld als het gaat om de verduurzaming van de gemeentelijke gebouwen.
- We geven ruimte aan kleine windmolens.

- Het provinciaal beleid staat het plaatsen van grote windmolens niet toe, maar wij willen ons er hard voor maken dat toegezegde rechten voor grote windmolens worden gerespecteerd.

AFVAL

Het in 2019 vastgestelde Grondstoffenbeleidsplan blijft onverkort het uitgangspunt. Centraal hierbij zijn de VANG-doelstellingen: Van Afval Naar Grondstof.

Speerpunten

- We gaan op zoek naar een nieuwe en grotere milieustraat om afval beter te kunnen scheiden. Daarbij zoeken we eventueel samenwerking met Achtkarspelen of andere gemeenten. De vrijgekomen locatie wordt herontwikkeld.
- Tot nu toe wordt al het bedrijfsafval ongesorteerd verbrand. We starten de discussie met Omrin om ook hier meer aan afvalscheiding en dus hergebruik van grondstoffen te doen.

VOLKSHUISVESTING EN RUIMTELIJKE ORDENING

Er komen veel ontwikkelingen op de samenleving af. Noodzakelijke maatregelen in het kader van energietransitie, klimaatverandering, de transitie in de landbouw en woningbouw leggen beslag op de ruimte. We zien ook landelijk een discussie ontstaan over de vraag wie er gaat over de ruimte: lokale, provinciale of landelijke politiek. Wij nemen de regie in deze *Slach om 'e romte!* Voor ons is behoud en versterking van het landschap van Tytsjerksteradiel heel belangrijk.

RUIMTE

We willen de Omgevingsvisie 1.0 na vaststelling voortvarend en strategisch doorontwikkelen. Onze ambities, kwaliteiten en uitdagingen voor de fysieke leefomgeving maken we concreet en visueel in een gebiedsgerichte uitwerking. Alle van belang zijnde thema's en opgaven nemen we hierin mee. Door te zoeken naar koppelkansen en naar een goede balans tussen de ontwikkelmogelijkheden en bescherming/versterking van de omgevingswaarden laten we Tytsjerksteradiel opnieuw bloeien.

Speerpunten

- Doorontwikkeling van de Omgevingsvisie naar een gebiedsgerichte aanpak. We gaan voortvarend aan de slag met een pilot.
- De gebiedsontwikkeling voor Burgum-West zetten we voort. Breed draagvlak en integrale belangenafweging zijn daarbij de uitgangspunten.

WONEN

Woonruimte is een eerste levensbehoefte van mensen. Daarom moeten wij ervoor zorgen dat er voldoende passende woonruimte is. In de mienskip is duidelijk behoefte aan meer woningen. Er is een grote vraag om vooral betaalbare woningen te bouwen en meer woningen voor aandachtsgroepen te realiseren. Ook in de raad is behoefte aan visie en vorm ten aanzien van wonen.

Speerpunten

- Wij hebben de ambitie om woningbouw te versnellen en zijn bereid om hierin te investeren.
- Bij de realisatie van de woningbouwopgave zijn onze uitgangspunten:
 - Bouwen in alle dorpen naar behoefte.
 - Meer bouwen voor kleine huishoudens.
 - Het behoud van de landschappelijke kwaliteit nadrukkelijk als uitgangspunt.
 - Voortvarende aanpak herstructureringsgebieden.
 - Ruimte voor alternatieve vormen van woningbouw en aanvullende expertise.
 - Levensloopbestendige, modulaire en tijdelijke woningen.
- Wij intensiveren de gesprekken met woningbouwcorporaties om extra aanbod van sociale huurwoningen te realiseren, zodat voor alle doelgroepen voldoende woningen beschikbaar zijn.
- Wij willen werken met ontwikkelovereenkomsten, waarin afspraken worden gemaakt met projectontwikkelaars over onder meer zelfbewoningsplicht, soorten woningen en wijze van verkoop.
- Wij onderzoeken de woonsituatie van arbeidsmigranten. Bij onvoldoende kwaliteit zoeken we, samen met de werkgevers naar een humane oplossing.

FINANCIËN

Deze gemeente staat voor een financieel gezond beleid. Tegelijkertijd zijn we afhankelijk van het Rijk voor de middelen. Het gemeentefonds speelt daarin de hoofdrol. Wij opteren voor een actieve rol in discussies over deze materie. Het moet recht doen aan alle gemeenten.

Speerpunten

- Op dit moment is voor de komende twee jaar ruimte voor incidentele zaken; voor zaken die structureel beslag leggen ligt dit anders.
- Rijksmiddelen zijn taakstellend voor rijkstaken die de gemeente uitvoert. *Geen knaken, geen taken!*
- Mochten er sociaal maatschappelijk onwenselijke effecten optreden, dan springt de gemeente – na overleg met de raad – bij. We staan voor de inwoners in onze gemeente.
- We staan open voor een gesprek met de raad over de uitgangspunten in relatie tot de stand van de algemene reserve.

